

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

Başvuru Numarası : 2013/3300

Karar Tarihi : 18/9/2014

Başkan : Alparslan ALTAN

Üyeler : Recep KÖMÜRCÜ

Engin YILDIRIM

Celal Mümtaz AKINCI

Muammer TOPAL

Raportör : Elif KARAKAŞ

Başvurucu : Yenibaşaran Uluslararası Nakliyat ve Ticaret Anonim Şirketi

Temsilcisi : Serdar BİLGİÇ

Vekili : Av. Fatoş KILIÇ BIÇAKÇIOĞLU

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucu, İstanbul ili, Kadıköy ilçesi sınırları içinde bulunan taşınmazının 26/3/1999 tarihli ve 1/5000 ölçekli Kayışdağı Nazım İmar Planında çocuk bahçesi olarak belirlenmesinin ardından 3/5/1985 tarih ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 10. maddesinde öngörülen beş yıllık süreye uyulmaksızın uygun imar programlarının yaklaşık on üç yıldır hazırlanmadığını ve kamu hizmetine tahsis edilmiş alanların kamulaştırılmadan bekletildiğini, buna dayanarak açtığı davanın da reddedildiğini belirterek Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan ölçülülük ilkesinin ve 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüş ve ihlalin tespitiyle uğradığı zararın tazminine karar verilmesini talep etmiştir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 6/5/2013 tarihinde İstanbul 18. Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. İdari yönden yapılan ön incelemede başvurunun Komisyona sunulmasına engel bir durumun bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölüm Birinci Komisyonunca, 29/11/2013 tarihinde kabul edilebilirlik incelemesi Bölüm tarafından yapılmak üzere dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm tarafından 9/1/2014 tarihinde, kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru konusu olay ve olgular ile başvurunun bir örneği görüş için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir. Adalet Bakanlığının 14/3/2014 tarihli görüş yazısı 26/3/2014 tarihinde başvuru vekiline tebliğ edilmiş, başvuru vekili tarafından 8/4/2014 tarihinde Adalet Bakanlığı görüşüne karşı beyan dilekçesi ibraz edilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

6. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

7. Başvurucu şirketin, maliki olduğu arsa üzerindeki imar durumunu öğrenmek üzere Kadıköy Belediyesi Plan ve Proje Müdürlüğü Durum Bürosuna yaptığı başvuruya 22/9/2008 tarihli yazı ile verilen cevapta, söz konusu taşınmazın 26/3/1999 tarihli ve 1/5000 ölçekli Kayışdağı Nazım İmar Planında çocuk bahçesi alanında kaldığından imar durumu düzenlenemediği bildirilmiştir.

8. Başvurucunun anılan cevap üzerine söz konusu imar planının kendi parseli yönünden iptali istemiyle açtığı dava, İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 11/6/2009 tarih ve E.2008/1972, K.2009/982 sayılı kararıyla süre aşımı yönünden reddedilmiştir. Karar gerekçesinin ilgili kısımları şöyledir:

“Dava konusu olayda, yukarıda yer alan yasal düzenlemeler uyarınca genel düzenleyici işlem niteliğinde bulunan dava konusu 1/5000 ölçekli imar planına karşı açılan bu davanın, anılan planların son ilan tarihini izleyen günden itibaren yukarıda belirtilen süreler içinde açılması gerekirken bu süreler geçirildikten sonra davacı tarafından ilçe belediyesine, parsellerinin imar durumunun sorulması üzerine verilen ve 1/5000 ölçekli plandaki fonksiyonu belirtilen cevabi yazı ilgi tutularak 1/5000 ölçekli planın iptali istemiyle açıldığı anlaşıldığından 1/5000 ölçekli planla ilgili tasarruf yetkisi bulunmayan ilçe belediyesi işleminin nazım imar planının uygulanması niteliğinde bir işlem olarak kabulü mümkün görülmemiştir.

Bu durumda, 28/4/1999-28/5/1999 tarihleri arasında askıya çıkarılan 1/5000 ölçekli imar planına süresi içinde itiraz edilmemesi ve bu planın uygulanması niteliğinde büyükşehir belediyesince tesis edilmiş bir işlemin de bulunmaması karşısında 20/11/2008 tarihinde Mahkememiz kayıtlarına giren dilekçe ile açılan davada süre aşımı bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, imar planının uygulanması anlamında taşınmazın parselasyon, ifraz, birleştirme, kamulaştırma gibi idari davaya konu teşkil edilecek nitelikte kesin ve yürütülmesi zorunlu imar planı uygulama işlemine tabi tutulması üzerine ilgililerin ancak böyle bir uygulama üzerine imar planına veya uygulama işlemine karşı ya da her ikisine karşı 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7. maddesinin 4. fıkrası uyarınca dava açma haklarının bulunduğu ve ilgililerin her zaman imar planının değiştirilmesi amacıyla belediyeye başvuru hakkının olduğu ve bu talebin cevap verilerek veya cevapsız bırakılarak reddi üzerine imar planında değişiklik yapılması yolundaki talebin reddedilmesine ilişkin işlem ile birlikte imar planına karşı yasal dava açma süresi olan 60 günlük süre içerisinde dava açma hakkının da bulunduğu kuşkusuzdur.”

9. Başvurucu tarafından temyiz edilen karar, Danıştay 6. Dairesinin 7/3/2012 tarih ve E.2009/14414, K. 2012/882 sayılı kararıyla onanmış, karar düzeltme talebi de aynı Dairenin 22/11/2012 tarih ve E.2012/4540, K.2012/6594 sayılı kararıyla reddedilmiştir. Bu karar başvurucuya 5/4/2013 tarihinde tebliğ edilmiştir.

B. İlgili Hukuk

10. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

“İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.”

11. 3194 sayılı Kanun'un *“İmar programları, kamulaştırma ve kısıtlılık hali”* kenar başlıklı 10. maddesi şöyledir:

“Belediyeler; imar planlarının yürürlüğe girmesinden en geç 3 ay içinde, bu planı tatbik üzere 5 yıllık imar programlarını hazırlarlar. Beş yıllık imar programlarının görüşülmesi sırasında ilgili yatırımcı kamu kuruluşlarının temsilcileri görüşleri esas alınmak üzere Meclis toplantısına katılır. Bu programlar, belediye meclisinde kabul edildikten sonra kesinleşir. Bu program içinde bulunan kamu kuruluşlarına tahsis edilen alanlar, ilgili kamu kuruluşlarına bildirilir. Beş yıllık imar programları sınırları içinde kalan alanlardaki kamu hizmet tesislerine tahsis edilmiş olan yerleri ilgili kamu kuruluşları, bu program süresi içinde kamulaştırırlar. Bu amaçla gerekli ödenek, kamu kuruluşlarının yıllık bütçelerine konulur.

İmar programlarında, umumi hizmetlere ayrılan yerler ile özel kanunları gereğince kısıtlama konulan gayrimenkuller kamulaştırılincaya veya umumi hizmetlerle ilgili projeler gerçekleştirilinceye kadar bu yerlerle ilgili olarak diğer kanunlarla verilen haklar devam eder.”

12. 3194 sayılı Kanun'un *“İmar planlarında umumi hizmetlere ayrılan yerler”* kenar başlıklı 13. maddesi şöyledir:

“(Birinci fıkra iptal: Ana.Mah.nin 29/12/1999 tarihli ve E.:1999/33, K.:1999/51 sayılı Kararı ile)

İmar programına alınan alanlarda kamulaştırma yapılincaya kadar emlak vergisi ödenmesi durdurulur. Kamulaştırmanın yapılması halinde durdurma tarihi ile kamulaştırma tarihi arasında tahakkuk edecek olan emlak vergisi, kamulaştırmayı yapan idare tarafından ödenir. Birinci fıkrada yazılı yerlerin kamulaştırma yapılmadan önce plan değişikliği ile kamulaştırmayı gerektirmeyen bir maksada ayrılması halinde ise durdurma tarihinden itibaren geçen sürenin emlak vergisini mal sahibi öder.

(Üçüncü fıkra iptal: Ana.Mah.nin 29/12/1999 tarihli ve E.:1999/33, K.:1999/51 sayılı Kararı ile)

Onaylanmış imar planlarında, birinci fıkrada yazılı yerlerdeki arsa ve arazilerin, bu Kanunda öngörülen düzenleme ortaklık payı oranı üzerindeki miktarlarının mal sahiplerince ilgili idarelere bedelsiz olarak terk edilmesi halinde bu terk işlemlerinden ayrıca emlak alım ve satım vergisi alınmaz.”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

13. Mahkemenin 18/9/2014 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvurunun 6/5/2013 tarih ve 2013/3300 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

14. Başvurucu, nazım imar planının kabul edilme tarihinden bugüne kadar geçen on üç yıllık sürede belediyenin herhangi bir imar programı oluşturmadığını, taşınmazını imar planı nedeniyle fiilen kullanmadığını ve ilgili kamu kuruluşunca kamulaştırma da yapılmadığından maddi zarara uğradığını ve başvurusu üzerine Kadıköy Belediyesince tarafına yapılan bildirimim imar planı uygulaması niteliğinde olmasına rağmen derece mahkemelerince bu husus kabul edilmeyerek davanın süre yönünden reddedildiğini

belirtmek Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ve Anayasa'nın 13. maddesinde yer verilen ölçülülük ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüş ve ihlalin tespitiyle uğradığı zararın tazminine karar verilmesini talep etmiştir.

B. Değerlendirme

15. Başvurucunun iddiaları yargılamanın adil olmadığına ve mülkiyet hakkının ihlal edildiğine yönelik olduğundan başvuru bu iki husus yönünden ayrı ayrı incelenecektir.

1. Yargılamanın Adil Olmadığı İddiası

16. Başvurucu, imar planının iptali istemiyle açtığı davada, başvurunun reddine ilişkin işlemin imar planı uygulaması niteliğinde olduğu halde derece mahkemelerince bu hususun kabul edilmediğini ve davanın süre aşımı nedeniyle reddedildiğini ileri sürmüştür.

17. 6216 sayılı Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasında açıkça dayanaktan yoksun başvuruların Mahkemece kabul edilemezliğine karar verilebileceği belirtilmiştir. Anayasa'nın 148. maddesinin dördüncü fıkrasında ise açıkça dayanaktan yoksun başvurular kapsamında değerlendirilen kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin şikâyetlerin bireysel başvuruda incelenemeyeceği kurala bağlanmıştır.

18. Anılan kurallar uyarınca, ilke olarak derece mahkemeleri önünde dava konusu yapılmış maddi olay ve olguların kanıtlanması, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile derece mahkemelerince uyumsuzlukla ilgili varılan sonucun esas yönünden adil olup olmaması bireysel başvuru incelemesine konu olamaz. Bunun tek istisnası, derece mahkemelerinin tespit ve sonuçlarının adaleti ve sağduyuyu hiçe sayan tarzda bariz takdir hatası veya açık keyfilik içermesi ve bu durumun kendiliğinden bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlükleri ihlal etmiş olmasıdır. Bu çerçevede, kanun yolu şikâyeti niteliğindeki başvurular, bariz takdir hatası veya açık keyfilik bulunmadıkça Anayasa Mahkemesince incelenemez (B. No: 2012/1027, 12/2/2013, § 26).

19. Başvuru konusu olayda, başvuru maliki olduğu arsa üzerindeki imar durumunu öğrenmek üzere Kadıköy Belediyesi Plan ve Proje Müdürlüğü Durum Bürosuna başvurmuş, 22/9/2008 tarihli yazı ile verilen cevapta söz konusu taşınmazın imar planında çocuk bahçesi alanında kaldığından imar durumu düzenlenemediği bildirilmiştir. Başvurucunun bu işlem üzerine söz konusu imar planının kendi parseli yönünden iptali istemiyle açtığı dava, yukarıda (§13) belirtilen gerekçe ile süre aşımından reddedilmiştir. İdare Mahkemesince, ilgili belediyeye yapılan başvuru üzerine verilen cevabi yazının, tasarruf yetkisi bulunmayan ilçe belediyesi tarafından tesis edilmesi nedeniyle dava açma süresine esas alınabilecek imar planının uygulaması niteliğinde bir işlem olarak kabul edilmediğinin belirtildiği görülmektedir.

20. Mahkemenin gerekçesi ve başvuru maliki iddiaları incelendiğinde, iddiaların özünün derece mahkemesi tarafından delillerin değerlendirilmesinde ve hukuk kurallarının yorumlanmasında isabet olmadığına ve esas itibarıyla yargılamanın sonucuna ilişkin olduğu anlaşılmaktadır.

21. Başvurucu, kendi delillerini ve iddialarını sunma olanağı bulamadığına, uyumsuzluğun çözüme kavuşturulmasıyla ilgili iddialarının derece mahkemesi tarafından dinlenmediğine veya kararın gerekçesiz olduğuna ilişkin bir bilgi ya da kanıt sunmadığı gibi Mahkemenin kararında açıkça keyfilik oluşturan herhangi bir durum da tespit edilememiştir.

22. Açıklanan nedenlerle, başvuru maliki tarafından ileri sürülen iddiaların kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğu ve derece mahkemesi kararlarının bariz takdir hatası da

içermediği anlaşıldığından, başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiği İddiası

23. Başvurucu, maliki olduğu taşınmazın imar planında çocuk bahçesi alanında kalması nedeniyle taşınmazı üzerinde tasarrufta bulunma imkânının belirsiz bir süre ile kısıtlandığını, 3194 sayılı Kanun'un 10. maddesine rağmen uzun yıllardır kamulaştırma işlemi yapılmaması nedeniyle hem kamu yararının sağlanmadığını, hem de taşınmazının değer kaybettiğini ve maddi zarara uğradığını belirterek mülkiyet hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

24. Adalet Bakanlığı görüşünde, taşınmazı imar planlarında kamuya tahsis edilen ve kendilerine herhangi bir tazminat ödenmeyen ilgililerin idari yargı yerlerinde tazminat davası açma imkânlarının bulunduğu, esas yönünden ise taşınmazı imar planında kamuya tahsis edilip uzunca bir süre kamulaştırılmayan ve bu nedenle meydana gelen değer kayıpları tazminat yoluyla karşılanmayan taşınmaz sahiplerinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) yaptıkları başvurularda mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verildiği, yapılacak değerlendirmede bu hususların dikkate alınması gerektiği bildirilmiştir.

25. Başvurucu cevap dilekçesinde, ilgili idareye yapılan başvurunun reddi üzerine açtıkları iptal davasının aleyhine sonuçlandığını ve bu suretle idari ve yargısal yolların tüketilmiş olduğunu ve ileri sürdüğü ihlal iddialarının AİHM kararları doğrultusunda kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir.

26. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"... Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır."

27. 6216 sayılı Kanun'un, "Bireysel başvuru hakkı" kenar başlıklı 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"İhlale neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörülmüş idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının bireysel başvuru yapılmadan önce tüketilmiş olması gerekir"

28. Temel hak ve özgürlüklere saygı, devletin tüm organlarının uyması gereken bir ilke olup bu ilkeye uygun davranılmadığı takdirde, ortaya çıkan ihlale karşı öncelikle yetkili idari mercilere ve derece mahkemelerine başvurulmalıdır. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru, ikincil nitelikte bir kanun yoludur. Temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle genel yargı mercilerinde, olağan kanun yolları ile çözüme kavuşturulması esastır. Bireysel başvuru yoluna, iddia edilen hak ihlallerinin bu olağan denetim mekanizması içinde giderilememesi durumunda başvurulabilir (B. No: 2012/946, § 17, 18, 26/3/2013).

29. Ancak belirtilen hükümlerde yer verilen olağan başvuru yolları ibaresinin, başvurunun şikâyetleri açısından makul bir başarı şansı sunabilecek ve bir çözüm sağlayabilecek nitelikte, kullanılabilir ve etkili başvuru yolları olarak anlaşılması gerekmektedir. Ayrıca, başvuru yollarını tüketme kuralı ne kesin ne şekli olarak uygulanabilir bir kural olup, bu kurala riayetinin denetlenmesinde münferit başvurunun koşullarının dikkate alınması esastır. Bu anlamda, yalnızca hukuk sisteminde bir takım başvuru yollarının varlığının değil, aynı zamanda bunların uygulama şartları ile başvurunun kişisel koşullarının gerçekçi bir biçimde ele alınması gerekmektedir. Bu

başvurucunun, kendisinden başvuru yollarını tüketilmesi noktasında beklenebilecek her şeyi yerine getirip getirmediğinin başvurunun özellikleri dikkate alınarak incelenmesi gerekir (B. No. 2013/2284, 15/4/2014, § 42).

30. Başvuru konusu olayda, başvuru maliki olduğu İstanbul ili, Kadıköy ilçesi sınırları içinde bulunan taşınmazın 26/3/1999 tarihli ve 1/5000 ölçekli Kayışdağı Nazım İmar Planında çocuk bahçesi olarak belirlendiği, taşınmazın kamulaştırılmasının bireysel başvurunun yapıldığı tarih itibarıyla gerçekleştirildiği ve başvuru tarafından 26/3/1999 tarihli imar planının kendi parseli yönünden iptali istemiyle açılan davanın süresi nedeniyle reddedildiği anlaşılmaktadır.

31. Toplum yaşamını yakından etkileyen fiziksel çevrenin sağlıklı bir yapıya kavuşturulması ve toprağın koruma ve kullanma dengesinin en rasyonel biçimde belirlenmesi için hazırlanan imar planları kamu yararı amacı taşınması gereken belgeler olduğundan, yargısal denetiminde bu hususlara riayet edilip edilmediği, planlanan yörede bulunan parsellerin imar planında tahsis edildikleri amaç yönünden şehircilik ilkeleri, planlama esasları ve kamu yararına uygun düşüp düşmediği irdelenmektedir (B. No. 2013/1239, 20/3/2014, § 37).

32. Başvuru konusu olayda, başvuru tarafından taşınmazını çocuk bahçesi alanında belirleyen imar planının iptali istemiyle dava açılmışsa da, başvuru İdare Mahkemesine sunduğu dava dilekçesinde taşınmazının kamu yararına tahsis edilmesi için on yılı aşan süreye rağmen idarece herhangi bir işlem yapılmadığı, idarenin kamulaştırma mükellefiyetini yerine getirmemesi nedeniyle hem taşınmazın değer kaybetmesine neden olduğu, hem de kamu yararının sağlanamadığı hususlarının ileri sürüldüğü, Mahkememize sunulan bireysel başvuru formunda da benzer şikâyetlerin dile getirildiği, imar planının şehircilik ilkeleri, planlama esasları ve kamu yararı gözetilmeksizin ya da mevzuata aykırı şekilde düzenlendiği yolunda bir iddiada bulunulmadığı, dolayısıyla başvuru imar planının hukuka aykırı olduğu iddiasıyla ileri sürüldüğü hususların esasında imar planına yönelik olmayıp, imar planının taşınmaz üzerinde doğurduğu sonuçlarla ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Daha açık bir ifadeyle, başvuru esas olarak başvuruya konu imar planı sonucunda taşınmazı üzerinde meydana gelen tasarruf kısıtlamasının kamulaştırma yapılmaması nedeniyle uzun yıllardır sürmesi sonucu uğradığı zarardan ve bu durumun mülkiyet hakkını ihlal etmesinden şikâyet etmektedir.

33. AİHM, imar planının hukuka aykırılığında değil de, bu planların herhangi bir tazmini olmaksızın taşınmaz üzerinde meydana getirdiği kısıtlamaların sonuçlarından şikâyetçi olunması durumunda imar planının iptali istemiyle açılacak davanın tüketilmesi gerekli bir hukuk yolu olmadığını (AİHM, *Rossitto/İtalya*, B. No. 7977/03, 26/5/2009, § 19; *Ayangil ve Diğerleri/Türkiye*, B. No. 33294/03, 6/12/2011, § 30); bu tür şikâyetler bakımından söz konusu kısıtlamalar nedeniyle oluşan zararın tazmini olanağını sağlama mevcut ve yeterli hukuk yollarının kullanılması gerektiğini değerlendirmektedir (bkz. AİHM, *Gülizar Öz/Türkiye*, B. No. 40687/98, 1/7/2004; *Rabia Tan ve Diğerleri/Türkiye*, B. No. 8095/02, 31/1/2008, §§ 38-41; *Remzi Tekin Bozkurt/Türkiye*, B. No. 38045/05, 2/3/2010).

34. Başvuru tarafından ileri sürülen mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiası, imar planında çocuk bahçesi alanı olarak ayrılan taşınmazına ilişkin olarak 3194 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca ilgili idarece imar planını uygulamak üzere imar programının hazırlanmaması, akabinde de ayrılma amacına uygun şekilde kamulaştırma işleminin gerçekleştirilmemesi ve bu nedenle taşınmazı üzerinde mülkiyetinin kullanımına yönelik olarak kısıtlama ve belirsizlik oluşmasından kaynaklanmaktadır.

35. Başvuru konusu olaya benzer şekilde, 3194 sayılı Kanun'un 10. maddesinin uygulaması kapsamında ortaya çıkan uyumsuzlukların hem adli yargı yerleri, hem de idare mahkemeleri önünde dava konusu edildiği, adli yargı yerlerinde uzun yıllara program alınmayan imar planının fiilen hayata geçirilmemesi nedeniyle kamulaştırma yoluna gitmeyen idarece pasif ve suskun kalmak ve işlem tesis edilmemek suretiyle taşınmaz müdahale edildiği gerekçesiyle kamulaştırmaz el koyma kapsamında değerlendirme yapılarak uyumsuzlukların çözümü yoluna gidildiği; aynı konuda ilgililer tarafından idare mahkemelerinde açılan davalardan ise 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun idari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazminini öngören 12. ve 13. maddeleri kapsamında çözümlendirildiği, adli yargıda açılan davalarda görev itirazında bulunulması üzerine olumlu görev uyumsuzluğu çıkması sonucu Uyuşmazlık Mahkemesine yansıyan başvurular neticesinde Mahkemece, somut başvuruya benzer şekilde imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davaların idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiğine karar verildiği anlaşılmaktadır (Uyuşmazlık Mahkemesi, E.2012/157, K.2012/182, K.T.24/9/2012).

36. Uyuşmazlık Mahkemesinin söz konusu kararından, 4/11/1983 tarih ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun geçici 6. maddesinde 24/5/2013 tarih ve 6487 sayılı Kanunla yapılan değişiklik kapsamında, anılan maddenin onuncu fıkrasında, uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle veya ilgili kanunların uygulamasıyla tasarrufu kısıtlanan taşınmazlar hakkında, 3194 sayılı Kanunda öngörülen idari başvuru ve işlemler tamamlandıktan sonra idari yargıda dava açılabilmesi düzenlemesine yer verilmiştir. Belirtilen değişiklik sonrasında Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca, imar kısıtlamalarından kaynaklanan tazminat davalarının idari yargıda açılması gerektiğine hükmedildiği (Y.H.G.K., E.2013/5-603, K.2013/1503, K.T.30/10/2013), Danıştay tarafından da, söz konusu tasarruf kısıtlamalarının idari işlem ve eylemlerden kaynaklanması ve 2942 sayılı Kanun'da yapılan değişiklik nedeniyle imar planındaki belirleme sebebiyle mülkiyet hakkına getirilen kısıtlamadan kaynaklanan tazminat davalarının görev ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğuna hükmedildiği (D. 6. D., E.2013/8143, K.2014/3779, K.T.15/5/2014) anlaşılmaktadır.

37. Buna göre, başvuruçunun imar planında çocuk bahçesi alanında kalan ancak imar programına alınmayan ve kamulaştırması yapılmayan taşınmazının mülkiyeti üzerinde oluşan kısıtlamalar nedeniyle oluşan zararının tazminini sağlayabileceği etkili ve yeterli başvuru yolunun 2942 sayılı Kanun'un değişik geçici 6. maddesi uyarınca idare mahkemelerinde açılacak tam yargı davası olduğu, bu yolun kullanılması suretiyle başvuru yollarının tüketilmiş sayılacağı, ancak başvuru tarafından tam yargı davası açma yoluna gidilmediği anlaşılmaktadır.

38. Açıklanan nedenlerle, başvuruçunun mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiası ile ilgili olarak iptal davası açma yoluna gidilmekle birlikte somut başvuru açısından daha etkili giderim yolu olan tam yargı davası açma imkânı kullanılmaksızın bireysel başvuruda bulunduğu anlaşıldığından, başvurunun bu kısmının "*başvuru yollarının tüketilmemesi*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvuruçunun,

1. Yargılamanın adil olmadığı yönündeki iddiasının "*açıkça dayanaktan yoksun olması*" nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Mülkiyet hakkının ihlal edildiği yönündeki iddiasının "*başvuru yollarının tüketilmemesi*" nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuruçunun üzerine bırakılmasına,

18/9/2014 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Alparslan ALTAN

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL